

Demà i diumenge amb El Punt Avui

FÈNIX 11★23

La pel·lícula que relata el malson d'Eric Bertran

#CATALUNYALLIBERTAT VOL VIURE EN
www.catalunyavolviureenllibertat.cat

ERC tensa l'acord

AVÍS • Junqueras rebutja el pressupost tot i que s'apugi el topall de dèficit a l'1,5%

CONFIANÇA • CiU pensa que al final hi haurà entesa amb els republicans ■ P4,5

El grup d'artistes convocats per El Punt Avui, fotografiats davant del MACBA ■ JOSEP LOSADA

La nova pintura catalana

El suplement Cultura reuneix els artistes emergents

Europa - Món

Escletxa entre els partits espanyols i la Casa del Rei

El govern del PP sosté que no farà "res" per frenar el deteriorament de la monarquia i el PSOE demana neutralitat a la corona

P10-14

Economia

Hisenda recaptarà el 3% més per l'augment de l'IRPF

P18

Societat

Caldrà saber tres llengües per aprovar la carrera

P25

Club del Subscriptor P6

DIVINE DESIGN

Regals de qualitat

Distribuït per:
ZYX IDEAS
Tel. 93 210 45 45
zyxideas@zyxideas.com
www.zyxideas.com

12

Novel·la
Nou Fante
en català

13

Narrativa
Carme Riera
recorda

14

Poesia
Garriga,
premi Riba

17

Música
Clapton,
nou disc

24

Girona
Museu
del Cinema

Ada Castells
Catàstrofes
catastròfi-
ques

Amau Puig
L'instant
decisiu

S. Abrams
"Tot està
per dir"

CULTURA

JOSEP LQSDADA

Pintar avui

La pintura s'ha renovat. Els nous artistes tenen molt de talent i una visió del mitjà pictòric com una actitud davant el món

Genis!

PictoBcn (www.pictobcn.info) és un projecte que documenta i difon la pintura contemporània de l'escena barcelonina. La web és una mina per descobrir pintors virtuosos i genis que prometen fer el gran salt. L'arxiu el va iniciar l'artista Joan Saló, i ara el gestiona la també artista Mercedes Mangrané.

La pintura més jove

Llarga vida a la pintura. I als pintors. Una nova generació d'artistes amb molt de talent i energia ha reinventat el mitjà. El sistema de l'art els discrimina, però ells creuen en el que fan. I van a totes

La pintura no ha mort. Més i tot: ha rebut una nova injecció de creativitat renovada. La generació més jove d'artistes està pujant amb força i, malgrat totes les dificultats, estan començant a deixar petjada. Defensen una nova manera d'entendre la pintura. Contemporània, és clar. Creuen en una nova manera de pintar que no és uniforme sinó plural, rica en mentalitats, actituds, intencions i, inclús, contradiccions.

Nascuts als vuitanta, les noves fornades de pintors s'han criat en un marc artístic multidisciplinari. En les obres de molts d'ells, l'influx de l'art conceptual, la *performance* o la instal·lació hi és present. Són hereus d'una tradició recent que han mamat i que han incorporat a la seva pràctica pictòrica. Però no tots encaixen en aquest perfil: hi ha una estirp de pintors militants que se senten còmodes en el rol clàssic i defugen ingerències externes. Uns i altres –que tot i les diferèn-

cies tenen idea de col·lectiu– creuen que la pintura és possible avui. Que té coses a dir. Coses vigents, compromeses amb els signes dels seus temps. Lluiten perquè la pintura no es consideri un mitjà d'expressió del passat. O una cosa innòcua i avorrida. Conscients dels límits i dels patrons obsolets, van a totes per dinamitar-los i superar-los.

Talent visionari i energia desbordant, compatibles amb l'angoixa i els dubtes que persegueixen tot artista, anuncien la refundació de la pintura en un país que viu des de fa massa temps un estrany divorci amb els seus pintors joves. El sistema de l'art els nega el pas. Museus i centres d'art amb una visió unívoca de la creació emergent i convocatòries d'ajuts i concursos endogàmics els exclouen sistemàticament escudats en idees desfasades a l'entorn d'un presumpte anacronisme de la pintura. Un context advers que els arracona però, i això és important, no els fa aturar i els estimula a repensar altres fórmules per fer visible el seu treball.

Tots sense excepció comparteixen aquest sentiment de marginació que els infligeixen les institucions. “L'ambient és molt provincial i no ens dona oportunitats”, engalta Daniel Lumbreras, un dels 14 pintors que van participar en una trobada que va organitzar el suplement Cultura per analitzar l'estat i la problemàtica de la pintura emergent. “Els centres públics han apostat per l'art conceptual”, exclama Adrián Espinós. “Ni al Macba

ni en cap museu de Barcelona pots veure bona pintura contemporània. És preocupant”, afegeix Lumbreras. “Menysten les formes d'art que utilitzen mitjans pictòrics com a vehicle d'expressió sense cap raó teòrica. Estem segregats en les convocatòries, els jurats no van més enllà d'un criteri ideològic molt viciat”, considera Joan Martí Ortega. Un panorama depriment que troba un minse consol en les galeries, o millor dit en algunes galeries que fa poc han fet l'aposta per aquestes promeses. Flors que sovint no fan estiu: “Les galeries prefereixen els valors segurs”, apunta Lumbreras, qui, com tots els seus companys, és conscient que a Barcelona el col·leccionisme és reduït. Mercedes Mangrané ho veu així: “En general, és un món molt desproveït de sensibilitat.” “Vivim en una ciutat on no hi ha esperit de risc i regna el conservadorisme”, rebla el clau Víctor Jaenada.

Prejudicis sense fonaments

En cap cas plantegen una guerra entre pintors i conceptuals; tot el contrari, saben bé que tenen molt en comú i que, de fet, tot l'art està infravalorat. Els joves pintors no reivindiquen un lloc a part, sinó una convivència sense reticències. La seva esperança és que les opcions artístiques coexisteixin, com en les grans ciutats del món amb forta pulsio artística. “Els prejudicis que hi ha aquí no tenen fonaments interessants, es desacrediten per si mateixos”, considera Sergi Mesa.

Davant del Macba, d'esquerra a dreta, Òscar Padilla, Víctor Jaenada, Mercedes Mangrané, Guim Tió, Alejandra Atarés, Sergi Mesa, Daniel Lumberras, Narcís Díaz Pujol, Francesc Ruiz Abad, Adrián Espinós, Yago Hortal, Berto Martínez Tello, Ariadna Mangrané i Joan Martí Ortega. JOSEP LOSADA

ve agafa el vol

Malgrat tot, eviten caure en discursos victimistes. “Els límits no ens els hem de posar nosaltres. Si necessitem espais, doncs busquem-los!”, emfasitza Òscar Padilla. “Avui tenim un gran aliat: internet. Que, a més, és més efectiu que moltes galeries que no tenen ni una web digna. No hem d’esperar que els altres facin les coses per nosaltres. No hem d’esperar que una institució exposi les nostres pintures, no ho fa i no ho farà. Ens hem de fabricar a nosaltres mateixos. I no hem de ser pessimistes, hem d’insistir i perseverar”, proposa Guim Tió. La idea de persistir i enginyar-se espais propis els motiva: “És davant de les necessitats i l’inconformisme que sempre s’han generat contextos alternatius”, recorda Sergi Mesa. Yago Hortal ho expressa així: “Qui o quins de nosaltres tirarem endavant? Els que més s’hi obstinin. És un corrent que, quan hi entres, t’arrossega. I no tot depèn de nosaltres. A vegades només depèn que algú t’assenyali i et digui ‘tu ets bo’.”

Són autocrítics. “Parlem de qualitat? Hi ha bons artistes que fan un pas enrere quan els diuen que si pinten no seran moderns. I, en canvi, gent mediocre acaba pintant. Això ens fa mal”, apunta Adrián Espinós. Mercedes Mangrané lamenta certs privilegis que fan confondre: “Sembla que la pintura expandida estigui més legitimada.” I tots confirmen que a la universitat el nivell d’exigència és alt, “la pressió és forta, la majoria no la suporta i, al final, quedem quatre”, revela

Ariadna Mangrané. “A primer, tots tenen moltes ganes de pintar; a tercer, ja estan esgotats. Potser està bé que sigui així. Als vuitanta, relliscàvem de la pintura que hi havia”, indica Òscar Padilla. En 30 anys, tot ha canviat molt. Tot no: el domini masculí en la pintura segueix sent “flagrant”, exclamen Ariadna Mangrané i Alejandra Atarés.

Avui pintar, per a un jove, és anar a contracorrent. És ser el rar de la colla. Molts artistes es debaten entre el desemparament i la sobreexcitació de la resistència. “És impos-

sible ser un bon artista si no ets reconegut. L’art és molt més que l’artista treballant sol al seu taller. L’art l’ha de fer molta gent, no només l’artista”, afirma Narcís Díaz Pujol. Tot plegat un repte immens, potser impossible per a la majoria d’ells, però el camí es fa caminant. “El que ens ha de preocupar és fer una obra sòlida, una obra que es va fent amb els anys. Hem d’assumir la precarietat i ser hàbils: hem d’explicar bé el que fem perquè s’entengui que som contemporanis i que estem aquí”, sentència Òscar Padilla. *

Pintar no és una tècnica

Als anys setanta, l’art conceptual va aportar la idea com a material artístic fins al punt que es va creure que la matèria desapareixeria com a expressió creativa. Es va vaticinar la mort de la pintura, però els vuitanta ràpidament es van encarregar de negar-ho amb una nova manera de tractar i pensar la tela. I és que l’art no és un suport o un altre. L’art és traduir des de l’òptica personal de l’artista el món en què es viu. I per això s’hi val tot. Fins i tot la pintura, que també va rebre el prejudici dels qui pensen que només és nou allò que no hem vist mai.

Però un quadre sempre pot ser nou. Quan Picasso retia homenatge a Velázquez amb la sèrie de *Las Meninas*, el que mostrava és de quina manera havia canviat la mirada del pintor al segle XX. Els pinzells, més o menys, poden ser els mateixos, el que fa diferent la pintura és el moment que es viu. I aquesta colla de joves pintors, com tants altres de la seva generació, pinten imbuïts de les noves tecnologies, de les accions, de les *performances*, de les idees. Al segle XXI, pintar no és una tècnica, és una manera de pensar i d’expressar el pensament.

Anaïs Senli viu a Berlín. Daniel Rodríguez Castro (a sota), a Dublín. I Joan Bennàssar Cerdà, a Bolonya

Fuga de creativitat

La manca d'oportunitats trenca les il·lusions de molts creadors que, incompresos, acaben marxant a fora

Les deficiències del context català empenyen els artistes a fer les maletes i buscar la seva bona estrella a fora. Aquesta fuga de creativitat, que s'ha accentuat darrerament, empobreix culturalment el país, però ara mateix sembla inevitable.

Alemanya és el destí preferit. La colònia de creadors catalans a Berlín és nombrosa. Anaïs Senli hi viu des de fa deu anys i ara, superats els entrebancs, és quan més segura se sent de la decisió que va prendre. Allà ningú no l'atabala amb l'insolent "i tu per què pintes?". "A Berlín em sento lliure. Per a mi, és un estímul permanent." Leipzig també té un magnetisme especial per als artistes. "Els museus, les galeries i la universitat treballen en xarxa. La gent jove troba sortides", assenyala Francesc Ruiz Abad, que també veu diferències en els rols: "Aquí l'artista és vist com un bohemí, a fora el consideren més seriosament."

Daniel Rodríguez Castro va marxar a Londres, després es va instal·lar a la Xina i, quan va voler tornar a casa, ho va veure magre per treballar amb una certa estabilitat. A principi d'any, es va establir a Dublín i nota bones vi-

Una fornada excepcional de pintors que ja no es reprimeixen

"La pintura torna a tenir entitat, després d'uns anys reprimida. Avui s'estan fent coses que mai no s'havien fet", diu Carlos Velilla, professor de la facultat de Belles Arts de la Universitat de Barcelona, feliç d'un ressorgiment pictòric que anima a defensar: "La pintura s'ha vulgaritzat considerant-la un mitjà de la gent que no pensa. Greu error: la pintura, sense pensament, no és res." Pep Montoya, també professor de Belles Arts, llueix el mateix entusiasme: "És una fornada de pintors excel·lents. En un altre context, brillarien." Montoya revela que a la universitat ja se'ls avisa: "Els hi diem: «ull!, això és un territori dur». I ho accepten." Josep Madaula, professor de la Massana, hi insisteix: "Senten una vocació a la qual no poden renunciar. És una qüestió quasi de necessitat vital per sobre de modes i tendències. Se senten desplaçats però tenen clar el que han de fer."

bracions. "És un tema d'imatge. Es tracta de crear una marca i, quant a l'art, a Barcelona la pintura queda fora. Ho tenim difícil des que comencem a participar en premis: o ets molt estrany per als premis de pintura o ets antiquat per als premis d'arts joves."

No sempre marxen per sentiment de frustració, sinó per descobrir món. "Estic fent un camí i he de tirar endavant", diu Berto Martínez Tello, establert a Leipzig; això sí, conscient de les sucoses ajudes que reben els artistes joves alemanys fins que entren al circuit de l'art. Joan Bennàssar Cerdà és a Bolonya i fa plans per anar-se'n l'any que ve a Berlín. La idea és no parar. "Ara estic en el moment de viatjar, de conèixer diversos ambients i altres maneres de fer." El camí és ple de boira, diu, i ell sent que es troba en un moment molt creatiu que ha d'aprofitar. O el cas de David Bonet, que va arribar a São Paulo per amor i actualment, després d'alguna desil·lusió, treballa com a assistent d'un professor d'història de l'art a la universitat. Bonet no creu que el de la pintura sigui un problema local. "A São Paulo la situació és idèntica a Barcelona", assegura. "És evident que el lloc reservat per a la pintura són les galeries i les fires d'art. Ni els museus, ni les biennals", conclou.

Tant els que marxen com els que es queden saben que el món de l'art és complex. Però que tard o d'hora el talent s'imposa. I així ho expressa Gorka Piñol: "Crec que no hi ha res que pugui aturar un bon projecte o idea." *

Qui estigui esperant l'arribada d'un nou moviment pictòric hegemònic, s'està perdent la varietat de maneres de pintar del moment actual. La creació contemporània és oberta i eclèctica en tots els seus sentits. Més que un tot s'hi val, preval un tot és possible

Passió pictòrica

NARCÍS DÍAZ PUJOL
Ironia per combatre un cert pessimisme

Va liderar una promoció de Belles Arts, tot exercint el rol del pintor dels pintors. Però Narcís Díaz Pujol (Figueres, 1986) té una visió pessimista, molt perspicaç, de la capacitat de la pintura per influir en una societat empatxada de marca i d'espectacle. Amb dosis d'ironia, ho invoca en la seva obra, que ara es troba en una fase de reflexió. Per trobar noves motivacions, està estudiant farmàcia.

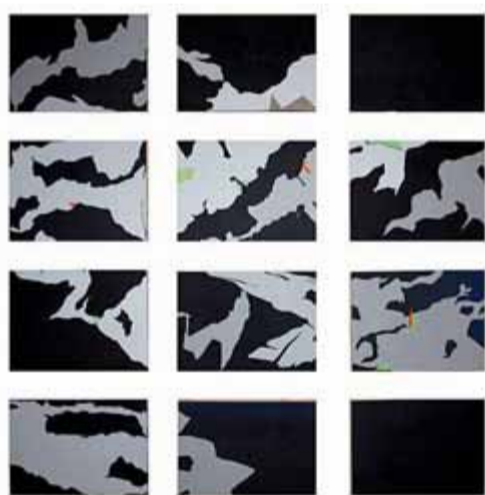
DANIEL RODRÍGUEZCASTRO
L'home, sense veu ni espai propi

Quina força té l'individu per defensar la seva veu i el seu espai propi en una societat en què les estructures d'organització, de signe ideològic ben divers, controlen les seves accions i les formes de pensament? A això intenta trobar-hi, no respostes definitives, sinó els interrogants més inquietants, i també sarcàstics, el treball de Daniel Rodríguez Castro (Sant Sebastià, 1984).

VÍCTOR JAENADA
Com un cavernícola

Víctor Jaenada (Barcelona, 1977) pinta per sentir-se viu i útil. El domina el mateix neguit dels prehistòrics que untaven els murs de les caveres. El seu treball, amb un perfil multidisciplinari, s'adreça a un públic intel·ligent fart de clixés altius i d'actituds esnobes que han allunyat l'art de la gent.

ÒSCAR PADILLA
Allò substancial de les coses

Òscar Padilla (Barcelona, 1977) no pot separar la pràctica pictòrica de la teoria. Investigar els camins sense sortida de l'art contemporani és una de les seves grans inquietuds. La seva pintura anhela captar allò substancial i autèntic de les coses, l'essència que resisteix les transformacions provocades pel temps, la llum o els estats d'ànim. Està compromès amb la docència: és professor de la facultat de Belles Arts de la Universitat de Barcelona.

SERGI MESA
El sentit de la runa

A partir del concepte d'utilitat en un món que genera constantment materials de rebuig (i, sobretot, idees i maneres de pensar que pèrfidament es descarten), Sergi Mesa (Manresa, 1987) erigeix un discurs pictòric que rescata l'ànima de les coses que sobreviuen als marges. El pinzell de Mesa dóna nous sentits i nous usos a la vida oculta de la gran massa de runa contemporània.

MERCEDES MANGRANÉ
Explicar històries

Mercedes Mangrané (Barcelona, 1988) explica històries. Aquesta pulsio narrativa es desplega en obres perfumades de misteri, expectació i un incòmode silenci que sembla anunciar que alguna cosa ha de passar. El seu treball apel·la al poder de transformació de la imaginació i camufla la realitat en la fantasia. Mangrané també té un peu en l'audiovisual.

ADRIÁN ESPINÓS

Associació entre la matèria i l'esperit

Una mateixa pintura pot tenir més d'una identitat, inclús amb signes de caràcter antagonic. En l'obra d'Adrián Espinós (Alacant, 1985), aquest *trastorn* de personalitat es manifesta obertament en les dues cares del suport amb el qual treballa: el metacrilat. Espinós conjuga matèria i esperit en un treball seriós i sobri –no pas fred, com aparenta– en què sobresurten les pugnes entre altres forces: les formes geomètriques i orgàniques, l'abstracció i la figuració... El pes del dibuix és fonamental.

YAGO HORTAL

Un huracà salvatge de pintura

Yago Hortal (Barcelona, 1983) ha estat la gran sensació d'aquest hivern a Consell de Cent, el carrer principal de les galeries –tan ensopit els últims anys justament per l'absència de propostes joves–. Hortal hi ha aportat aire fresc amb una obra vitalista, descarada i tenyida de colors sorprenents. Tot això i, a més, irradiada del misteri que sempre atesora la bona pintura. És un animal de la pintura, coneix i entén la tradició i sap perfectament quins són els seus referents. La seva missió és possible: trinxar les cotilles.

ARIADNA MANGRANÉ

El viatge com a aventura de saber

Ariadna Mangrané (Sant Carles de la Ràpita, 1986) pinta paisatges imbuïts de l'excitació de l'aventurer que s'enfronta a una natura inexplorada. Mangrané ens proposa un viatge ple d'enigmes i proves que cal superar, no pas amb l'objectiu d'arribar a cap fita sinó d'amarar-se de nou saber durant el llarg trajecte. El plaer de la descoberta d'allò desconegut penetra d'embruix el seu treball plàstic, que es trenca amb retalls fotogràfics.

GUIM TIÓ

Retrat grotesc de la tirania del cànon de bellesa

En molts dels retrats que pinta Guim Tió (Barcelona, 1987), als personatges els manquen els ulls. Sembla ben bé que algú els hi hagi saquejat l'ànima. L'espectador sent una estranya barreja de nerviosisme i de repulsió davant d'unes imatges que voregen la monstruositat però que, al mateix temps, desperten una certa tendresa i molta comprensió. Tió, que també és il·lustrador, provoca una rebel·lió en la nostra mirada a través d'un projecte pictòric que furga en la tirania del cànon de bellesa i de la moda, uns patrons de perfecció estètica que generen un profund desassossec en una societat malalta d'aparences.

DANIEL LUMBRERAS

Oda a la diferència

El primer busseig artístic el va fer en el disseny. Daniel Lumbreras (Barcelona, 1978) és un pintoràs, però també té una faceta de músic. La seva obra plàstica li exigeix un llarg i meticulós procés d'elaboració. Factura una pintura obsessiva que es brega amb gruixos hipnòtics. A partir de repeticions, exalta la diferència. No és de consum ràpid.

ALEJANDRA ATARÉS

Visió delicada del record

És massa lleuger etiquetar la pintura d'Alejandra Atarés (Saragossa, 1987) d'hiperrealista. Senzillament, perquè en la seva obra té molta més importància allò que no es veu –ocult o que s'insinua– que allò que s'imposa amb una precisió gairebé fotogràfica. Atarés, pintora de cocció lenta que mima tot el procés de creació, ensenya i amaga en un hàbil joc creatiu que força l'espectador a submergir-se en un món de records en què no sempre és fàcil implorar la imatge mental del rostre d'algú que es va creuar en les noves vides. Delicada, elegant i d'una melangia corprenedora.

JOAN MARTÍ ORTEGA

Reacció al consum compulsiu d'imatges

Joan Martí Ortega (Barcelona, 1983) practica una pintura expandida que tritura les convencions dels formats clàssics i troba la seva principal raó de ser en el mur. Més que pintura expandida, es pot dir que combraga amb una pintura invasora que renuncia a tenir uns límits. Les seves peces, d'aguda crítica, són una reacció al consum compulsiu d'imatges que ha immunitzat els nostres ulls, condemnats a la insensibilitat. Per subvertir aquesta manera apàtica de veure i de viure el món, Ortega, que també té iniciativa de comissari, plagia les estratègies del disseny i de la publicitat, però les perverteix impregnant-les d'una fondària conceptual, sovint amb sarcasme.

JOAN BENNÀSSAR CERDÀ

La nostra relació amb l'espai

Joan Bennàssar Cerdà (Mallorca, 1991) no es considera pintor però necessita la pintura, com l'escultura, el dibuix i la fotografia, per exorcitzar la nostra manera de concebre i ocupar l'espai. Posa la fragilitat al servei d'una poètica fibrosa, tensa, poc complaent.

GORKA PIÑOL

Hàbil conxorxa amb les matemàtiques

Quan l'art aconsegueix filtrar la complexitat de les coses, s'erigeix en un poderós focus de coneixements. Sovint, reveladors. Aquesta és la màgia de l'obra de Gorka Piñol (Barcelona, 1987), que amb la complicitat de les matemàtiques vol deixar en evidència la suposada solidesa dels grans sistemes de poder (ja siguin polítics, econòmics, culturals...), més vulnerables del que ens imaginem. Les pintures geomètriques de Piñol s'apropien del lema *el menys és més*, amb l'ús d'un nombre molt reduït de colors.

FRANCESC RUIZ ABAD

Dissecció de la raresa

Francesc Ruiz Abad (Palamós, 1990) s'estalvia haver d'establir jerarquies entre la pintura i el dibuix. Ambdós tenen la mateixa importància en el seu projecte artístic i, de fet, una de les coses que més el motiva per innovar i per avançar creativament és fixar una dimensió en què afloren assonàncies i dissonàncies entre la pintura i el dibuix. El seu treball, que es resisteix a etiquetar-se amb la vella nomenclatura de figuració i abstracció i respira un llenguatge molt personal, pivota al voltant d'un element estrany –un objecte inclassificable, un paisatge deformat o una persona amb trets desfigurats– que es distorsiona i embogeix amb un moviment frenètic i desconcertant. Ruiz dota les seves obres d'un intens dinamisme que sedueix l'atenció.

DAVID BONET

Entre vida i mort

David Bonet (Barcelona, 1984) forja la seva obra en un terreny movedís en què la vida i la mort es disputen un al·lucinant protagonisme que s'encavalca amb el sentit de la pintura avui. Bonet fa una dissecció, revestida de tribut, de l'art del segle XX i el codifica en unes obres que xuclen conceptes de la psicologia i la religió.

BERTO MARTÍNEZ TELLO

Tot atmosfera

Berto Martínez Tello (Terrassa, 1986) té una habilitat especial per adobar les seves pintures d'unes atmosferes embolcalladores. La llum i la penombra comparteixen regne en el seu ideari pictòric. Té debilitat per l'experimentació i afronta l'art com un llarg camí d'aprenentatge. Ens deixa creure que encara és possible desafiar els mestres.

ANAÏS SENLI

Paisatges de l'ànima

Anaïs Senli (Barcelona, 1980) és la confident d'un paisatge desfermat que fon estats d'ànim i que ajuda a entendre els secrets dels sentiments humans i la manera com l'home se situa al món. La seva obra apel·la a la llavor de les coses i n'instiga el creixement. Què és i què no és pintura ja no es regeix per l'ortodòxia. En el seu cas, sovint es manifesta en fotografies i instal·lacions.